

kat, tudásuknak megfelelő maximális teljesítményüket tudják nyújtani, és képességeiket a szocialista iskolai közösség kedvező feltételei között tudják a kívánatos mértékben fejleszteni.”

Az ilyen nevelői beállítottság kialakításának és megerősítésének jelentős eszközzé válhat az ismertetett munka egész szemléletmódjával, a jövő felé mutató nyitottságával,

gazdag tartalmával, a felhasznált és ajánlott bő irodalom hasznosításával. A mai és a jövőbeli pedagógus alig értheti meg a munkájában rejlő lehetőségeket olyan tanulmányok nélkül, mint melyekbe NAGY SÁNDOR *Didaktikája* vezet be.

KISS ÁRPÁD

PAEDAGOGICA HISTORICA

A pedagógia története nemzetközi folyóirata. M. DEBESSE (Paris), J. DOLCH (Saarbrücken) és J. A. LAUWERYS (London) közreműködésével szerkeszti R. L. PLANCKE Gent.

1966. VI. 2. Ázsiának szentelt szám

A közölt tanulmányok: AHLUWALIA, S. P.: Középkorai nevelés Indiában, 1947—1961: egyes jellemző törekvések (angol); COOKE, D. F.: A maláj államokban működő missziós iskolák, 1815—1942 (angol); KARASAWA, TOMITARO: A japán pedagógusok története (angol); SUKONTARANGSI, SWAT: A köznevelés állami ellenőrzésének kialakulása Thaiföldön (angol); WONG, HOY KEE: A De La Salle rendhez tartozó szerzetesek működésének vizsgálata a Távoll Keleten (angol).

1967. VII. 1. kötet:

A közölt tanulmányok: BRAMBORA, JOSEF: A comeniológiai időszak problémái: a leg-

újabb irodalom áttekintése (francia); LANDSHEERE, G. DE: F. A. Diesterweg politikai és társadalmi eszméi (francia); FOLBERTH, OTTO: Ésszerű nyelvi nevelés többnyelvű környezetben: Pestalozzi és erdélyi munkatársa, Stephan Ludwig Roth útmutatásai (német); FOX RENA: Emerson értelemről alkotott elmélete (angol); LOHMANN, JOACHIM: A fél- és egésznapos iskolázás kialakulása (német); SMITH, TERRY W.: A philadelphiai és más gyarmati főiskolák kezdeti időszakában nyújtott „gyakorlatok” (angol); SUCHODOLSKI, BOGDAN: A pedagógiának mint tudománynak kezdetei (francia); BRICKMAN, WILLIAM W.: A nemzetközi kapcsolatok történetének válogatott bibliográfiája a felsőoktatásban (angol).

KISS ÁRPÁD

ROGER GAL: HOL TART A PEDAGÓGIA?

Budapest, Gondolat Kiadó, 1967

Értékes szolgálatot tett pedagógiai életünknek a Gondolat Kiadó, amikor magyar nyelven hozzáférhetővé tette a közelmúltban elhunyt kiváló francia pedagógiai szakértő, ROGER GAL „Hol tart a pedagógia?” című könyvét. ROGER GAL, aki a párizsi Pedagógiai Intézet kutatási részlegének igazgatója volt, nem is egészen egy évtizeddel ezelőtt lett viszonylag szélesebb körökben ismertté hazánkban. Éspedig úgy lett ismertté, hogy a kétségtelenül fontos nemzetközi funkciót betöltő s a tantervi munka korszerű problémáival foglalkozó 1958-as sèvres-i UNESCO konferencián ő tartotta a bevezető referátumot. Ennek a referátumnak az anyagát 31 UNESCO tagország — köztük a Szovjetunió és más szocialista országok — közoktatáspolitikai adatszolgáltatása képezte, és ebben a kétségtelenül sokszínű, bizonyos vonatkozásokban pedig világnézetileg is élesen különböző anyagban ROGER GAL haladó tudósként törekedett eligazodni s állást foglalni. Akkori állásfoglalásai azzal biztattak, hogy bizonyára sok egyéb, nem kifejezetten tantervméleti kérdésben is tanulságos volna felfogását megismerni.

Mostani könyve ezt a megismerést értékesen szolgálja. Olvasásakor azzal a benyomással térhetünk át egyik fejezetről a másikra, hogy itt nemcsak a neveléstudomány kitűnő ismerőjével és elfogulatlan tudásával találkozunk, hanem értékes emberrel is. Joggal mondja a könyv igen élvezetes és szép magyar fordításának készítője, KISS ÁRPÁD, egy valóban rokonszenves emberközelségben mozgó előszóban ROGER GAL-ról, hogy „főleg a helyesen értelmezett új nevelés népszerűsítése és a nemzetközi megértés minden téren való előmozdítása a szívügye”.

A könyv sok kiemelkedő gondolata közül is egyik legtanulságosabb lehet számunkra annak teljes meggyőződéssel való ismételt kifejtése, hogy ha pedagógiáról van szó, akkor az ember és a társadalom jövőjéről van szó; ez talán egyik legfontosabb és legkomolyabb mondanivalója — és immár testamentuma is — a francia pedagógiai élet e jelentős képviselőjének. S ezt akkor is bátran el lehet mondani róla, ha némi rezignáció vegyül a pedagógia jövőjét illető optimizmusába, amikor felteszi a kérdést: meghozzák-e az eljövendő évek a